

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

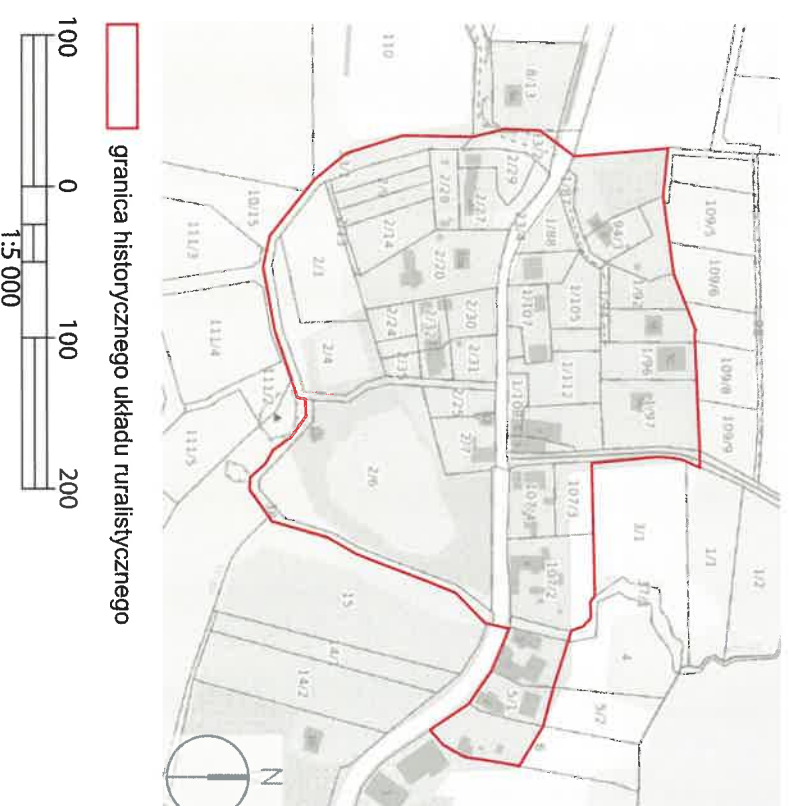
2. Czas powstania

1203 r./ XX w.

3. Miejscowość

MALCZÓW

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Trzebnica

6. Współrzędne geograficzne

51°18'36"N 17°00'16"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1203 r. Maluchnowo, Malechowo, Malchovo, 1204 r. MAlechow, 1224 r. Maltzowo, 1266-1267 Malcouo, 1238 r. Maltzowho, 1355 r. Malenow, 1369 r. Malcow, 1404 r. Malschaw, 1567 r. Malltzaw, 1575 r. Malutschaw, 1718 r. Maltzowho, 1753-1932 Maltzowho, 1932-1945 Kleinau

Historia wsi:

Przed 1204 r. osada ta stanowiła dobra książęce, zamieszkiwane przez służbę i ludzi nie mogących posiadać ziemi. Jak większość ziem, w 1204 r. obszar został przekazany konwentowi, który w 1251 r. przeniósł wieś na prawo niemieckie, tworząc sołectwo i folwark. Dokumenty o dzierżawie pochodzą jednak dopiero z 1355r. 1410 r. powierzchnia majątku wraz z Węgrzynowem wynosiła 20 łanów. W latach 1765-1837 na obszarze wsi znajdowało się tylko kilka zabudowań zagrodowych, co świadczyło o skromnych rozmiarach i braku znacznego rozwój, choć w końcówce XIX w. majątek ziemski miał mniejszy areal niż wiejski. Szacuje się, że w końcu XVI w. folwark klasztorny został zastawiony lub sprzedany, w XVI w. dobra posiadały prywatne rodziny, w 1592 r. von Koslig, w 1645 r. von Abschatz, 1664 r. von Prittwitzowie. Konwent odzyskał lub wykupił dobra w 1718 r., utrzymując do sekularyzacji. W XVIII w. do dóbr zaliczano dwór, który mógł mieć pochodzenie z czasów pierwszych prywatnych zarządów, czyli XVI w. W połowie XIX w. od strony południowej założono niewielki park dworski, który zajął obszar folwarku, a niezalesiony wówczas majdan i stawy hodowlalne stały się składowymi założeniami krajobrazowego. Później, bo w II poł. Wieku nastąpiła budowa pałacu w przeciwniejszej lokalizacji do pierwotnego dworu. Od 1826 r. folwark rozrastał się w kierunku północnym, przecinając wiejską drogę. Działo się to za czasów rodziny Elsner w latach 1830-1845, baronów von Obernitz z Droszowa wymieniano jako właścicieli w 1876 r., w 1898-1902 r. majątkiem zarządzała rodzina Günther, krótko rodzina Klich w 1905 r., Maritz, Blau w 1909 r. oraz baronowie Reibnitz w latach 1912-1937. Za ich czasów, w 1921 r. utworzono w Malczowie piętnastohektarowe arboretum położone przy drodze do Rzeptowic. Pod koniec lat 20., gdy okazało się, że tereny są bardzo przystępne uprawom sadowniczym w dobrach rozpoczęto hodowlę owoców. W tym czasie obsadzono drzewami owocowymi aleje i drogi w majątku.

Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk AZP w obrębie wsi.

Postulaty:

zachowanie i rewaloryzacja układu wsi o charakterze ulicówki (obecnie ze znaczną przewagą od strony północnej), ze wskazaniem sytuowania nowych obiektów szczytem lub kalenicą do osi drogi lub jako uzupełnienie zabudowy zagrodowej, ochrona terenu parku dworskiego, traktującego obszar jako zabytkowe założenie, zagęszczenie zabudowy na obszarze historycznego układu przede wszystkim obszar folwarku w części północnej z wyznaczeniem linii zabudowy zgodnie z obiektami nieistniejącymi, wymóg stosowania tradycyjnych form, materiałów, dyspozycji elementów zewnętrznych na elewacjach itp., zachowanie historycznej nawierzchni oraz nasadzeń wzdłuż drogi

Istniejące zagrożenia:

wprowadzanie zabudowy nieuwzględniającej związków przestrzennych, rozbiórka i przekształcanie obiektów historycznych, wykorzystywanie niezgodnych z tradycją form i materiałów przy remontach i przebudowach obiektów, wprowadzanie zabudowy w miejscach pierwotnie przeznaczonych na rolę, łąkę, zmiana nawierzchni historycznej oraz wycinka zadrzewienia

Źródła:

Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, Wytyczne konserwatorskie do planu zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebnica, Wrocław 1992 r.

Zimmermann F.A., Beitrage zur Beschreibung von Schlesien. Brieg 1785, 4. Bd. 369 s.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Październik 2022 r.

Olga Karawylka